

beroepsonderwijs bedrijfsleven

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Zoetermeer, 20 juni 2019

Betreft: advies doelmatigheid
Kenmerk: hv19-0259mr/BES_Alg

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

In december 2018 presenteerde SBB een nieuwe werkwijze doelmatigheid: een doorbraak in de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven, waarmee eerder kan worden bijgestuurd als de aansluiting van het onderwijs op de vraag van de arbeidsmarkt in het geding is. Met trots presenteren wij u de eerste uitkomsten van de toepassing van de nieuwe werkwijze. In deze brief adviseren wij u over de kwalificatiedossiers Artiesten, DTP/Mediamaken, Mode/maatkleding en Mediavormgeving, informeren we u over de uitvoering van de adviezen, nemen we u mee in de context en sluiten we af met de structurele toepassing van de werkwijze doelmatigheid.

Onderwijs en bedrijfsleven binnen SBB zijn aanspreekbaar op doelmatigheidsvraagstukken. Naar aanleiding van het advies van de Commissie macrodoelmatigheid mbo (CMMBO) over de creatieve mbo-opleidingen, hebt u SBB gevraagd te adviseren over de kwalificatiedossiers DTP en Artiesten. De formele adviesvraag aan SBB d.d. 15 mei 2018 luidt: *'Op basis van artikel 7.2.4 van de Wet educatie beroepsonderwijs verzoek ik u mij uiterlijk 31 december 2018 te adviseren over alternatieven voor de dossiers DTP en Artiesten. Als een alternatief niet in lijn is met de hiervoor genoemde aanbeveling van de CMMBO, dan verzoek ik u om naast een stevige onderbouwing daarvan ook een door de sector gedragen voorstel tot het fors beperken van het aantal mbo-scholen waar de opleiding wordt verzorgd, op te leveren. Ik verzoek u hierbij om in uw advies aan te geven op welke wijze de huidige studenten die onderwijs volgen gebaseerd op een van beide dossiers, hun opleiding kunnen afronden.'*

Op 18 december 2018 heeft het bestuur SBB u het advies aangeboden over de werkwijze doelmatigheid en de kwalificatiedossiers Artiesten en DTP. SBB adviseerde om het aantal studenten in de opleidingen Artiesten en DTP voor komend schooljaar (2019-2020) te bevrozen. Daarnaast heeft SBB toegezegd de nieuwe werkwijze doelmatigheid toe te passen op zowel de kwalificaties horend bij de kwalificatiedossiers Artiesten en DTP als de kwalificaties Mediavormgever en Specialist mode/maatkleding. In de afgelopen maanden is de nieuwe werkwijze doelmatigheid toegepast op de kwalificaties horend bij deze dossiers. In deze brief bieden wij u de adviezen aan over deze dossiers, informeren we u over de uitvoering van de adviezen.

Uit de adviezen die u hierbij ontvangt, blijkt dat onderwijs en bedrijfsleven niet alleen in staat zijn om het gesprek over macrodoelmatigheid te voeren maar ook om met elkaar afspraken te maken over

instroomreductie. Dit zijn geen gemakkelijke gesprekken en niet licht gemaakte afspraken. De maatregelen die we adviseren zijn geen papieren werkelijkheid. Ze hebben namelijk impact op onderwijsinstellingen, docententeams (met in het uiterste geval ook personele gevolgen) en op het leven van studenten. Dat de werkwijze niet vrijblijvend uitgevoerd wordt blijkt onder andere uit de discussie die door de scholen binnen de MBO Raad wordt gevoerd over de manier waarop de gemaakte doelmatigheidsafspraken in de vereniging MBO Raad worden geborgd en welke klassen niet langer open zullen staan voor aspirant-studenten.

Dit advies biedt een eerste antwoord op uw adviesvraag en op de moties die de afgelopen periode zijn aangenomen. Op basis van vervolgonderzoek wordt bepaald of en zo ja welke vervolgstappen noodzakelijk zijn. Wij zijn er trots op om deze volgende stappen in de zelfregulering met u te delen en zijn tegelijkertijd bescheiden, gegeven de impact die dit gaat hebben.

De brief bestaat uit de volgende drie delen:

1. Korte samenvatting van de adviezen
2. Context
3. Structurele toepassing werkwijze doelmatigheid

1. Korte samenvatting van de adviezen

De afgelopen maanden hebben beroepsonderwijs en bedrijfsleven in de sectorkamers een zorgvuldige afweging gemaakt op basis van:

- Feiten en cijfers: wat weten we wel en niet?
- Het brancheperspectief (actuele gegevens van brancheorganisaties).
- Nuances in de context: er is gefocust op de feiten. In de context zijn daarnaast relevante signalen benoemd die (nog) niet met cijfers te onderbouwen zijn.
- Advies CMMBO.

Ieder advies blijkt maatwerk, omdat de vier dossiers verschillend zijn. Wat voor het ene dossier geldt, hoeft niet voor het andere te gelden. De adviezen zijn serieuze stappen in de richting van een doelmatig opleidingsaanbod. Voor een volgende stap is in ieder geval alumnionderzoek nodig om meer zicht te krijgen waar recent gediplomeerden terecht komen. In een deel van de gevallen is aanvullend arbeidsmarktonderzoek nodig. Op basis hiervan besluit het bestuur volgend jaar over mogelijke aanvullende stappen. Op hoofdlijnen nemen we u mee in de adviezen van SBB. De volledige adviezen zijn als bijlage toegevoegd.

SBB adviseert voor alle dossiers:

- Geen ruimte te bieden aan nieuwe aanbieders van de opleidingen die horen bij deze dossiers.
- Ruimte te blijven bieden voor cross-overs/andere experimenten, maar wel binnen het afgesproken aantal ingeschreven studenten. Het totaal aantal studenten mag niet stijgen via een alternatieve route.
- Versneld alumni-onderzoek uit te voeren voor alle kwalificaties horend bij deze dossiers.

SBB adviseert over het kwalificatiedossier Artiesten:

- De vier kwalificaties te actualiseren. Dit is inmiddels in gang gezet.
- Op basis van de CBS indicator 'werk' per kwalificatie instroombeperkende maatregelen te nemen voor 2020-2021, met schooljaar 2019-2020 als referentie (het 'moratoriumjaar'). Dit betekent dat vanaf 2020-2021 de instroom op het gehele dossier zal afnemen met 18% ten opzichte van de instroom in 2019-2020. Het betreft een gefaseerde aanpak voor 1 jaar. Het streven is om in mei

2020 een besluit over de vervolgstappen te nemen op basis van extra (alumni)onderzoek naar waar gediplomeerden terecht komen en naar de arbeidsmarkt.

SBB adviseert over het kwalificatiedossier DTP/Mediamaken:

- De beide kwalificaties versneld te actualiseren. Dit is al afgerond. Het bijgestelde kwalificatiedossier Mediamaken is door u vastgesteld.
- Op niveau 2 het huidige moratorium te continueren. De instroom voor 2020-2021 wordt hierbij gehandhaafd op het niveau 2019-2020.
- Op niveau 3 instroombeperkende maatregelen te nemen door de instroom voor 2020-2021 met 20% te reduceren ten opzichte van de instroom voor 2019-2020. Dit betreft een aanpak voor 1 jaar. Het streven is om in mei 2020 een besluit over de vervolgstappen te nemen op basis van extra (alumni)onderzoek naar waar gediplomeerden terecht komen en naar de arbeidsmarkt.

SBB adviseert over de kwalificatie Specialist mode/maatkleding:

- De begrenzing van het aantal ingeschreven deelnemers in cohort 2017 door te voeren voor de cursusjaren 2020-2021 en 2021-2022. Hiermee wordt groei voorkomen en stabiliseert het aantal studenten. Voor 2019-2020 is al eerder een numerus fixus ingevoerd.
- Een ingrijpende wijziging door te voeren in het kwalificatiedossier Mode/maatkleding. Het dossier is nu smal gericht op zzp/atelier. Het nieuwe dossier wordt breder en krijgt twee uitstroomrichtingen: 1) retail/sales en 2) creatief. Het nieuwe dossier gaat in vanaf schooljaar 2020-2021 en zorgt voor afname in het aantal studenten dat uitstroomt in de creatieve richting, omdat een deel van de studenten kiest voor de retail/sales.
- Versneld alumnionderzoek doen om meer inzicht te krijgen in waar gediplomeerden terecht komen.

SBB adviseert over het kwalificatiedossier Mediavormgeving:

- Het dossier Mediavormgeving versneld te actualiseren. Het kwalificatiedossier kent één kwalificatie en heeft een breed profiel dat in verschillende verschijningsvormen voorkomt. Dit wordt geëvalueerd tijdens de actualisering van het dossier die in 2019 wordt uitgevoerd. Hierin wordt gekeken in hoeverre het huidige dossier nog past bij de vraag en de ontwikkeling van de arbeidsmarkt. Hierbij wordt ook de verhouding tussen de aanpalende cross-overs en het huidige kwalificatiedossier meegenomen.
- Het opleidingsaanbod en studentenaantal niet verder te laten groeien door het moratorium nog een jaar te continueren in schooljaar 2020-2021.
- Bij onzekerheden moet, gezien het hoge aantal studenten, voorzichtig worden gehandeld gegeven dat de opleiding voldoende scoort op de signaalwaarden 'werk' (CBS) en 'werk op niveau' (ROA). Geadviseerd wordt een nader arbeidsmarktonderzoek uit te voeren inclusief zzp'ers, aangevuld met een alumnionderzoek om meer inzicht te krijgen in bestemmingen van gediplomeerden. Het is streven is om in mei 2020 een besluit over de vervolgstappen te nemen op basis van extra (alumni)onderzoek naar de arbeidsmarkt.

SBB ziet in de bevindingen van CMMBO een punt van aandacht dat de opleiding zich iets boven de signaalwaarde van 70% (CBS) bevindt. Dat betekent dat 71% van de gediplomeerden werk heeft van 12 uur of meer. Deze ondergrens van 71% bij Mediavormgeving is niet de wenselijke streefwaarde.

Advies CMMBO

SBB heeft het advies van de CMMBO beschouwd als een bijzonder serieus signaal dat niet terzijde geschoven kan worden. SBB heeft het advies van de CMMBO ter harte genomen en meegenomen in de duiding van de situatie. SBB heeft in het advies dat 18 december 2018 is aangeboden (briefnummer hv18-0476mt/BES_Alg) gereageerd op de conclusies van de CMMBO over de dossiers Artiesten en DTP en daarin onderbouwd dat er geen draagvlak

is voor het beëindigen van deze dossiers, er is wel draagvlak voor het beperken van het aantal studenten en herziening van deze kwalificatiedossiers. In het voorliggende advies worden volgende stappen geadviseerd. Wat betreft de kwalificaties Mediavormgever en Specialist mode/maatkleding is het advies van CMMBO het opleidingsaanbod te beperken en te innoveren. Beide kwalificatiedossiers worden versneld geïnnoveerd. Ten aanzien van het opleidingsaanbod zetten onderwijs en bedrijfsleven een eerste stap voor beide opleidingen door het studentenaantal te stabiliseren en het aanbod niet te laten groeien.

Vervolg implementatie van de adviezen

Nu SBB de eindadviezen heeft vastgesteld zijn de adviezen voor de vier opleidingen (uitgaande van uw instemming) bindend geworden. SBB heeft daarmee een besluit genomen over de benodigde maatregelen. Het is vervolgens aan het scholenveld om uitvoering te geven aan de adviezen van SBB die betrekking hebben op de instroom. Het bestuur van de MBO Raad heeft daartoe de betreffende bedrijfstakgroepen verzocht om de uitvoering van de adviezen van SBB en het realiseren van de reductie ter hand te nemen. Ook heeft het bestuur van de MBO Raad aan alle leden gecommuniceerd wat de vervolgstappen zijn. De brief van de MBO Raad aan alle leden is als bijlage bijgevoegd. Het tijdspad voor de scholen is krap, omdat de voorlichting voor schooljaar 2020-2021 in oktober 2019 start.

SBB is al gestart met het proces om de betreffende dossiers te actualiseren. Het streven is om de herziene dossiers eind dit jaar ter vaststelling aan u aan te bieden. De nieuwe dossiers gaan in per schooljaar 2020-2021.

2. Context

De mbo-sector is mede op uw verzoek aan het innoveren met experimenten om hiermee proactief en responsief te kunnen reageren op de te verwachten ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Voorts krijgt het onderwijs voor werkenden en werkzoekenden een steeds belangrijkere plek in het mbo via het aanbieden van bbl-trajecten en verkorte trajecten. Daarmee wordt rekening gehouden met wat mensen al aan werken en leerervaring hebben opgedaan.

Ook werken onderwijs en bedrijfsleven samen om een antwoord te bieden op scholingsvragen van werkenden en werkzoekenden rond het thema leven lang ontwikkelen. Tegelijkertijd is de sector serieus aan de slag om zichzelf verder te reguleren. De toepassing van de werkwijze doelmatigheid is een hulpmiddel om te komen tot een doelmatig opleidingsaanbod afgestemd op de behoefte van de arbeidsmarkt en rekening houdend met drievoudige opdracht van het mbo.

De context waarin we ons bewegen heeft invloed op het doelmatigheidsbeleid, waarbij onderwijs en bedrijfsleven niet op alle ontwikkelingen invloed hebben. Dit betekent dan ook dat er grenzen zijn aan de maakbaarheid van het vraagstuk. Het aantal jongeren in Nederland neemt af. Dit betekent ook een daling van het aantal vmbo-leerlingen. De focus in de samenleving op het algemeen vormend onderwijs gaat ten koste van doorstroom naar het mbo. Dit een zorgelijke ontwikkeling, gelet op de vraag naar vakkrachten op de arbeidsmarkt.

Dat maakt het echter extra belangrijk om een doelmatig opleidingsaanbod aan te bieden dat aansluit op de behoefte van de arbeidsmarkt. Hierbij moet de juiste balans worden gevonden met de studiekeuze van de student in het licht van het toelatingsrecht. Ook wordt op uw verzoek op dit moment de wet macrodoelmatigheid geëvalueerd door ResearchNed.

We noemen een aantal aandachtspunten om u te laten zien dat beroepsonderwijs en bedrijfsleven zich voor een doelmatig opleidingsaanbod willen inzetten binnen een complexe context. Tegelijkertijd willen wij

ervoor waken dat de focus niet te veel op de achteruitkijkspiegel gericht is, maar juist op de voorruit gericht is om proactief te anticiperen op ontwikkelingen. Daar liggen immers de kansen voor de toekomst. De werkwijze doelmatigheid is geen statische aanpak en zal daarom evolueren met de bewegingen die gaande zijn in de wereld om ons heen.

Bredere ontwikkelingen

Op de agenda voor de mbo-sector staat een aantal verder reikende vraagstukken, zoals leven lang ontwikkelen, skills, energietransitie, actieagenda Technologie, Duurzaamheidsagenda, sociaal domein en gelijke kansen. Deze zullen allemaal in meer of mindere mate invloed hebben op de discussie over macrodoelmatigheid en de toepassing van de werkwijze doelmatigheid.

Onvoorspelbaarheid van de arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt is niet statisch en de kwantitatieve aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt is niet 100% maakbaar. Daarbij geldt dat de arbeidsmarkt beperkt te voorspellen is. De veranderingen volgen elkaar in snel tempo op, zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin. Dienstverbanden veranderen. Het aantal zzp'ers neemt toe. Onderwijs en bedrijfsleven willen deze ontwikkelingen graag betrekken in het gesprek over doelmatigheid en willen graag meer inzicht in het aandeel recent gediplomeerden dat daadwerkelijk werk heeft als zzp'er. CBS en ROA hebben hier weliswaar een doorontwikkeling in gemaakt, maar de cijfers zijn niet recent. CBS publiceert deze cijfers bijvoorbeeld een jaar nadat bekend is geworden wat het aandeel recent gediplomeerden dat 12 uur of meer werk heeft. ROA heeft cijfers over zzp'ers werkzaam in beroepsgroepen, maar niet op kwalificatieniveau. Daarnaast is deze informatie niet openbaar beschikbaar. SBB wil graag structureel toegang tot deze informatie ten behoeve van de toepassing van de werkwijze doelmatigheid. Desalniettemin geven de beschikbare cijfers wel inzicht in de verhouding tussen het aantal reguliere arbeidsovereenkomsten en het aantal zzp'ers voor een bepaald beroep. Omdat we graag ook een beter beeld willen krijgen hoe deze verhouding in de nabije toekomst is, neemt SBB zzp'ers en flexibele contracten mee in de evaluatie van kans op werk.

Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt

Het kunnen beheersen van vakvaardigheden is een belangrijke voorwaarde om vanuit het mbo actief te kunnen worden op de arbeidsmarkt. Daarbij vraagt de arbeidsmarkt van nu, en naar verwachting ook in de toekomst, voor sommige sectoren juist specifiek opgeleide beroepsbeoefenaren en voor andere weer meer breed opgeleide beroepsbeoefenaren. Ook wordt het steeds belangrijker dat gediplomeerden wendbaar zijn opgeleid om te kunnen omgaan met de snelle ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en dat zij zich een leven lang ontwikkelen. De arbeidsmarkt voor sommige opleidingen overstijgt de regio, naar landelijk of soms internationaal niveau. Schommelingen in de conjunctuur en overheidsmaatregelen hebben invloed op vraag en aanbod. Het arbeidsmarktperspectief voor de mbo-student beweegt mee met deze ontwikkelingen.

Evenwicht in drievoudige opdracht van het mbo

Het mbo heeft een brede opdracht. Naast het voorbereiden op de arbeidsmarkt maken ook doorstroom binnen het onderwijs en burgerschap deel uit van de wettelijke taken. In het kader van doelmatigheid zou ook naar het doorstromingsucces van studenten gekeken kunnen worden, zowel in het mbo als in het hbo. Rondom gediplomeerden die doorstromen, hun opleiding af met een diploma en vinden ze ook een baan op het hogere niveau? Ook de ontwikkelingen rond modulair opleiden en skills vragen om een brede blik op de drievoudige opdracht.

Niveau 2

Te eenzijdig focussen op het arbeidsmarktperspectief van opleidingen kan op gespannen voet staan met de andere twee opdrachten van het mbo. Het mbo is de poort naar een startkwalificatie en leven lang

ontwikkelen en biedt ook kwetsbare jongeren mogelijkheden om hun talenten te ontdekken. Niveau 2 is voor veel jongeren een springplank naar een hoger opleidingsniveau. Voor de jongeren die deze mogelijkheid niet hebben is en blijft het belangrijk dat zij kunnen instromen op de arbeidsmarkt vanuit relevante mbo-opleidingen op niveau 2 en hiertoe de benodigde vakvaardigheden kunnen ontwikkelen. Het is van belang dat hier in onderlinge samenhang naar wordt gekeken.

Responsief mbo

De overheid geeft aan de ene kant steeds meer ruimte in de kwalificatiestructuur met cross-overs, certificaten en regionale experimenten. Aan de andere kant wordt nu een systeem ontwikkeld om de doelmatigheid van opleidingen achteraf te toetsen. Het is van belang dat we ons hier bewust van zijn. Daarnaast is het belangrijk om bij ontwikkelingen rond een kwalificatie ook naar de ontwikkelingen en het arbeidsmarktperspectief bij aangrenzende kwalificaties te kijken. Het pleit voor de inrichting van een systeem van 'checks and balances', waarbij zowel vanuit een kwalitatief als een kwantitatief perspectief een gewogen advies gegeven kan worden over het aanbod van opleidingen.

Vernieuwingstrajecten zoals het experiment cross-overs mogen geen bypass worden voor afspraken over een doelmatig studentenaantal. Het zou de werkwijze doelmatigheid op voorhand uithollen als enerzijds landelijke afspraken gemaakt worden en anderzijds cross-overs in dezelfde segmenten ontstaan. Onze voorwaarde voor een succesvolle werkwijze doelmatigheid is daarom dat alle voorstellen voor cross-overs voortaan worden voorgelegd aan sectorkamers, met het oog op behoud van een responsief en doelmatig stelsel.

KiesMBO.nl

Ook voor jongeren die bezig zijn met hun studiekeuze en loopbaanoriëntatie is het van belang te weten hoe een toekomstige opleiding aansluit op de arbeidsmarkt. KiesMBO.nl is de mbo-portal voor studie- en beroepskeuze die hen die informatie biedt. Naast informatie over het mbo, beroepen en opleidingen vinden zij hier onder andere informatie over de kans op een baan en op doorstroom naar het mbo of hbo na het afronden van een opleiding. Op KiesMBO.nl zijn lesbrieven beschikbaar voor decanen en docenten loopbaanoriëntatie en –begeleiding (LOB) in de begeleiding om studenten te ondersteunen bij het maken van een studiekeuze.

3. Structurele toepassing werkwijze doelmatigheid

Zoals al aangekondigd beschouwen onderwijs en bedrijfsleven de werkwijze doelmatigheid als een structureel proces. We willen de werkwijze jaarlijks toepassen op kwalificaties waarbij mogelijk sprake is van zorg over de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. Dit gaat overigens over een klein deel van de kwalificaties. Verreweg de meeste kwalificaties sluiten goed aan op de vraag van de arbeidsmarkt. In een volgende fase willen we niet alleen kijken in welke kwalificaties mogelijk te veel wordt opgeleid, maar ook waar te weinig wordt opgeleid: de sectoren waar de arbeidsmarkt staat de springen om vakkrachten. De werkwijze doelmatigheid is niet alleen een revolutie in de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven, maar vooral een evolutie. De werkwijze beweegt mee met ontwikkelingen. Door nader onderzoek te doen kunnen ontwikkelingen beter worden gevolgd en kunnen onderwijs en bedrijfsleven nog beter onderbouwde besluiten nemen.

Jaarcyclus toepassing werkwijze doelmatigheid

In de jaarcyclus zijn we uitgegaan van een redelijke termijn waarbinnen een dergelijk traject zorgvuldig kan worden afgerond en waarbij ook rekening wordt gehouden met de wettelijke termijnen. Dit is werk in uitvoering.

beroepsonderwijs bedrijfsleven

De werkwijze doelmatigheid wordt vanaf 2019 conform de volgende jaarcyclus uitgevoerd:

Cyclus werkwijze doelmatigheid binnen SBB

Periode	Actie	Verantwoordelijk	(Wettelijk) kader
Februari-mei	<ul style="list-style-type: none"> • Signaleren van mogelijk zorgelijke kwalificaties • Informatie verrijken met feiten, cijfers, trends en ontwikkelingen 	SBB	
Mei-oktober	<ul style="list-style-type: none"> • Signalen en informatie duiden • Advies voorbereiden 	Sectorkamer	
November	<ul style="list-style-type: none"> • Besluit nemen • Verantwoordelijken aanwijzen • Sectorkamer informeren 	Bestuur SBB	Vaststellen onderhoudsagenda

Cyclus uitvoeren bestuursbesluit

Periode	Actie	Verantwoordelijk	(Wettelijk) kader
December-juni	Als maatregelen gericht op instroom nodig zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Afspraken maken in de regio en/of binnen MBO Raad over het beperken of stimuleren van de instroom 	Onderwijs	Scholen stellen voor 1 februari een numerus fixus vast NB In de praktijk bepalen scholen dit al voor 1 oktober, omdat dan de voorlichting voor het volgende schooljaar start en nieuwe studenten zich dan al kunnen inschrijven
Januari-december	Als actualiseren van een kwalificatie nodig is: <ul style="list-style-type: none"> • Kwalificaties actualiseren 	SBB	Voor 31 december aanbieden ter vaststelling

Het tijdspad is robuust. In het uiterste geval zit er één schooljaar tussen het vaststellen van het advies en uitvoeren van het advies. Het proces om tot een zorgvuldig advies te komen en het advies vervolgens uit te voeren kost tijd. SBB signaleert volgens de nieuwe werkwijze jaarlijks bij welke mbo-opleidingen er mogelijk reden tot zorg is over de aansluiting op de arbeidsmarkt. We analyseren, onderzoeken en brengen (als dat nodig is) een advies uit. Dit proces neemt 9 maanden in beslag. Vervolgens nemen onderwijs en bedrijfsleven een besluit over welke maatregelen worden genomen én voeren deze uit. Het uitvoeren van de maatregelen duurt afhankelijk van de maatregel minimaal 3 en maximaal 12 maanden.

Vervolgens start het proces om de adviezen uit te voeren. De complexiteit van het advies bepaalt mede hoe lang het duurt om het advies uit te voeren. Als bijvoorbeeld een kwalificatiedossier wordt aangepast in samenspraak met onderwijs en sociale partners of als er sprake is van een instroombeperkende maatregel, hebben de scholen tijd nodig om afspraken te maken in het regionaal en/of landelijk overleg en zal ook

beroepsonderwijs bedrijfsleven

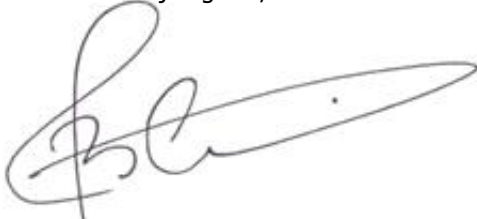
rekening gehouden moeten worden met de voorlichting aan aankomende studenten. Deze start al in oktober. Een eventuele numerus fixus moet dan ook bekend zijn. Onderwijs en bedrijfsleven hopen dat deze tijd hen wordt gegund om zich te bekwamen in het toepassen van de werkwijze. Snelheid is geen doel op zich. Onderwijs en bedrijfsleven willen zorgvuldig adviseren, zodat studenten de beste praktijkopleiding kunnen volgen met kans op een baan en dat bedrijven nu en in de toekomst beschikken over de vakmensen die ze nodig hebben.

Tot slot

Er zijn veel factoren van invloed en van de mbo-sector wordt gevraagd steeds responsiever te zijn bij ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Het is van belang hier een bredere discussie binnen SBB, maar ook binnen uw departement over te voeren, om te bepalen hoe het een en ander zich verhoudt tot het doelmatigheidsbeleid.

Graag willen we ter afsluiting nogmaals benadrukken trots te zijn op de stappen die zijn gezet en op het advies dat we u aanbieden. Binnen de complexiteit van bovengenoemde context lukt het ons om afspraken te maken. We gaan er dan ook van uit dat u ons advies zult overnemen en de verdere toepassing en doorontwikkeling van de werkwijze doelmatigheid bij SBB zult neerleggen. Aangezien de werkwijze doelmatigheid geen wettelijk taak is, kunnen we deze alleen uitvoeren onder de voorwaarde dat we hiervoor structureel aanvullende financiering ontvangen. We gaan graag met u in gesprek over de adviezen en de financiële consequentie van het structureel uitvoeren van de werkwijze doelmatigheid.

Met vriendelijke groet,

Ineke Dezentjé Hamming-Bluemink
voorzitter

Ton Heerts
vicevoorzitter

Bijlagen:

1. Advies kwalificatiedossier Artiesten
2. Advies kwalificatiedossier DTP/Mediamaken
3. Advies kwalificatie Specialist mode/maatkleding
4. Advies kwalificatiedossier Mediavormgeving
5. Brief van de MBO Raad aan de leden